

MITÄ KOPIOSTOLLA ON TARJOTA YLEISILLE KIRJASTOILLE?

Kirsi Salmela

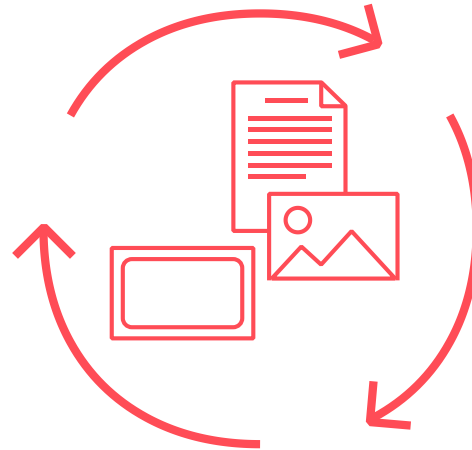

ME KOPIOSTOSSA...

edustamme

45:n jäsenjärjestömme kautta yli 50 000 suomalaista luovan työn tekijää ja useita satoja tuhansia ulkomaisia tekijöitä ja kustantajia

helpotamme

teosten käyttöä oppilaitoksissa, yrityksissä ja julkishallinnossa myöntämällä lupia teosten käyttöön

tilitämme

tekijänoikeuskorvauksia sekä suoraan luovan alan ammattilaisille että jäsenjärjestöillemme, jotka jakavat ne edelleen esimerkiksi apurahoina ja palkintoina

Varmistamme,
että luovan alan
ammattilaiset saavat
heille kuuluvat
korvaukset teostensa
käytöstä.

→ **50 000** →

kotimaista luovan
työn tekijää antanut
valtuutuksen

Mahdollistamme
tekijänoikeuden
suojaamien teosten
vaivattoman ja vastuullisen
käytön oppilaitoksissa,
yrityksissä ja julkis-
hallinnossa.

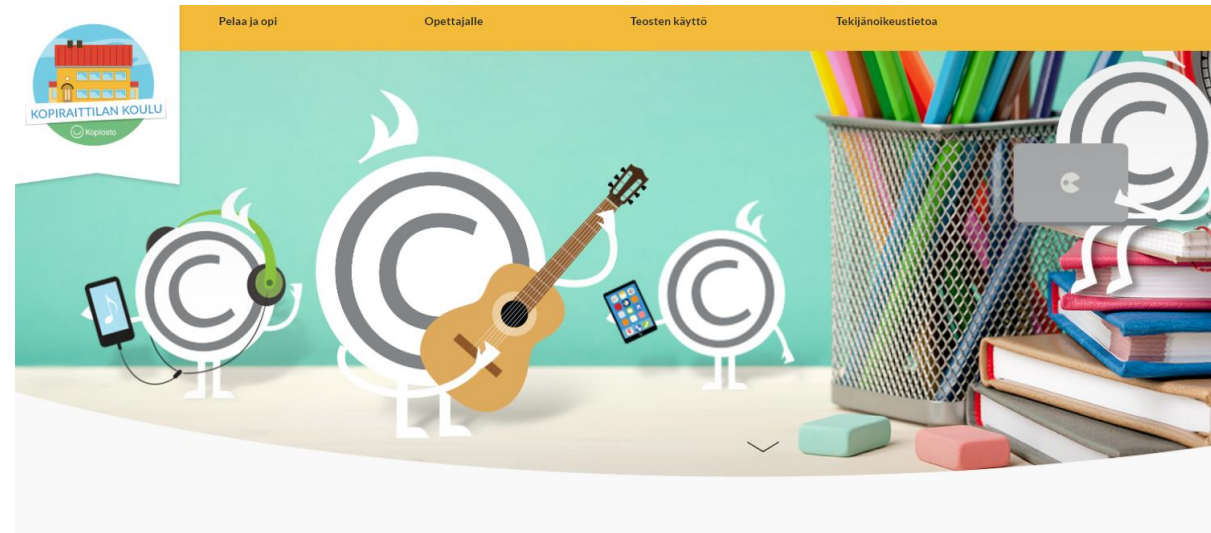
← **66 M€** ←

jaettavaksi luovan
työn tekijöille

Luvut perustuvat vuoteen 2020.

TEKIJÄNOIKEUSTIETOA VERKOSSA

- Opettajille suunnattu tekijänoikeustietopaketti sekä pelillistä ja muuta opetusmateriaalia verkossa
 - Omat materiaalit eri kouluasteille
 - Maksuton palvelu suomeksi ja ruotsiksi
- Toimii myös kirjastohenkilökunnalle tekijänoikeustiedonhakuun sekä materiaalipankkina työpajoihin ja oppilaitosyhteistyöhön
 - Esim. useita muistilistoja erilaisiin projekteihin, Tekijänoikeuksien jäljillä - pakopeli

www.kopiraittila.fi

Tuotatko sisältöä verkkoon?

Lisätietoa: www.c-info.fi

- ©-info on verkkosivulle liitettävä standardikuvake
- Klikkaamalla ©-infoa verkkosivuston käyttäjä löytää helposti sivustolla olevien sisältöjen tekijä- ja käyttöoikeustiedot
- Jos käyttöoikeustiedoksi valittu Kopioston kopiointilupa, mahdollistaa käyttöraportoinnin kuvakkeen kautta Kopiostolle
- Mahdollistaa yhteydenotot oikeudenhaltijalle luvan pyytämiseksi sisällön muuhun käyttöön
- ©-infon käyttö on maksutonta

**MIKÄ KIRJASTOISSA
ASKARRUTTAA?**

MIKÄ KIRJASTOISSA ASKARRUTTAA?

- Mitä saan tehdä ja mikä on luvanvaraista? Mistä lupa ja mitä jo olemassa olevat luvat sallivat? Miten toimin oikein?
- Erityisesti viime aikoina esiin ovat nousseet
 - Yle Areenan sisältöjen käyttö kirjastossa
 - Oppilaitosyhteistyö ja aineistojen käyttö (erityisesti etätoteutus)
 - Kirjojen kansikuvien ja kuvituksen käyttö
 - Tietokannoissa ja palveluissa
 - Kirjavinkkauksissa (livestriimaus ja tallenne sekä some)
 - Luku- ja satutuokiovideoissa (livestriimaus ja tallenne)
 - Bookface, Bookstagram ja muut ilmiöt somessa

KOPIOSTON LUVAT KIRJASTOILLE

- Kopiosto helpottaa ja mahdollistaa suojatun aineiston kopioinnin ja käytön tietyissä tilanteissa
 - Helppoa ja yksinkertaista hankkia lupa järjestöstä
 - Kattava luparatkaisu tekijänoikeudenhaltijoiden puolesta
- Kopioston nykyiset luparatkaisut kirjastoille
 - Kirjan kuvituksen käyttö videoilla ja livestriimauksessa
 - Kirjastojen Ylen tallenteiden lainaamista ja käyttöä koskeva sopimus
 - Kuntien kopiointisopimus (hallinnollinen käyttö)

KUNTIEN KOPIOINTISOPIMUS

- Kunnat hankkineet kopiointiluvan kunnan organisaatioiden hallinnolliseen käyttöön
 - Kuntien kopiointisopimuksista ja tekijänoikeuskorvauksesta neuvotellaan Kuntaliiton kanssa
 - Sopimus tehdään jokaisen kunnan kanssa erikseen
- Kopiointisopimus mahdollistaa lehtiartikkeleiden, kuvien, otteiden kirjoista ja muista julkaisuista kopioimisen, lehdistökoosteiden tekemisen jne.
 - Vain kunnan sisäinen hallinnollinen käyttö
 - Ei välittäminen asiakkaalle, internettiin, sosiaaliseen mediaan jne.
- Kirjastojen työpajat, asiakastoiminta, tiedotus- ja markkinointi jne. ei ole kunnan hallinnollista käyttöä

KOPIOSTON LUPA KUVITUKSEN KÄYTTÖÖN

- Luvalla kirjasto saa
 - käyttää kirjan kuvitusta ja kansikuvia osana tekemäänsä lukutuokio-, satutunti- tai vastaavaa videota ja
 - julkaista videon kirjaston omalla YouTube- tai vastaavalla kanavalla, Kirjastokaistalla tai kirjaston sosiaalisen median kanavalla.
- Kopioston lupa kattaa kuvan oikeudenhaltijat
 - Tekstin tai tekstikatkelmien lukemiseen tulee hankkia erikseen lupa tekijältä ja/tai kustantajalta.
- Lupa hankitaan jokaiselle tallenteelle erikseen
 - Kukin kirjasto hankkii luvan itse Kopiostosta
 - Tallenteista maksetaan tallennekohtainen tekijänoikeuskorvaus
 - Korvaus riippuu siitä, kauan video on verkossa saatavilla
 - Livestriimaukseen voi hankkia kertaluvan tai vuosiluvan

LISÄTIETOA KUVITUKSEN KÄYTTÖLUVASTA

- Kopioston verkkosivuilta ja Kopiostosta
 - <https://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten-kayttajille/kirjastojen-kuvituksen-kayttolupa/>
- Lupaehdot
 - <https://www.kopiosto.fi/app/uploads/2021/02/18102201/Lupaehdot-kirjan-kuvitus-kirjastojen-videoissa-final.pdf>
- Esite
 - <https://www.kopiosto.fi/app/uploads/2021/02/19105237/Kirjasto-flyer.pdf>

KIRJASTOJEN YLE-TALLENTEITA KOSKEVA KOPIOSTOSOPIMUS

- Kirjastot solmineet sopimuksen Kopioston ja Yleisradion kanssa
 - Tekijänoikeuskorvauksen suuruudesta on sovittu Kuntaliiton kanssa
 - Tallennekohtainen tekijänoikeuskorvaus maksetaan hankinnan yhteydessä
- Kirjastot voivat hankkia **Ylen ohjelmista ja elokuvista tehtyjä tallenteita**
 - VL Median kirjastokauppa.fi-palvelusta tai kirjastot, joilla on järjestelmäintegraatio Kirjastopalveluun tai Booky.fi-palveluun, näiden järjestelmien kautta
- Tallenteita saa
 - Lainata asiakkaille (yksityinen käyttö)
 - Esittää kirjaston järjestämässä maksuttomassa tilaisuudessa kirjaston tiloissa

Lisätietoa Yle-tallenteiden käytöstä kirjastoissa Kopioston verkkosivuilta:

<https://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten-kayttajille/tv-ohjelmien-kirjasto-%e2%80%a8ja-laitoskaytto/kuva-ja-aanitallenteet-kirjastoissa/>

MUTTA RIITTÄVÄTKÖ NYKYISET
LUVAT KAIKKIIN
KIRJASTOJEN TARPEISIIN?

KIRJASTON JÄRJESTÄMÄT VERKKOTAPAHTUMAT (LIVE JA/TAI TALLENNE)

- Kirjaston aamukahvit, kirjastolive, satutunti, kirjavinkkausta verkossa jne.
 - Voi olla suora lähetys ja/tai tallenne
 - Vinkataan kirjoja, luetaan ääneen, näytetään kuvitusta, liitetään mukaan kuvitusta
 - Voi olla kirjaston henkilökuntaa tai vierailijoita (esim. kirjailija, kuvittaja tai muu luovan alan tekijä)
- Toisen tekemän teoksen käyttöön tarvitaan yleensä lupa
 - Kappaleen valmistaminen ja yleisölle välittäminen
 - Siteeraus, kuva toissijaisessa merkityksessä – rajanveto hankalaa
 - Kopioston uusi kirjan kuvituksen käyttö lupa mahdollistaa kirjan kuvituksen käytön videoilla
 - Helpottaa luvan hankintaa, kun ei tarvitse jokaiselta kuvittajalta ja/tai kustantajalta suoraan pyytää
 - Mutta kirjaston tulee itse hankkia lupa Kopiostosta

PAJATOIMINTA JA TAPAHTUMAT KIRJASTOSSA

- Monentyyppisiä teemoja eri kohderyhmille (lapset, nuoret, aikuiset, seniorit)
 - Esim. kirjajulistepaja, kirjatraileripaja, kirjavinkkisarjakuvat, teematapahtumat, kuten satumainen telta, tiettyyn kirjaan tai teemaan liittyvä työpaja, esim. Soturikissa-työpaja
- Kirjan kansikuvien, kuvituksen ja valokuvien käyttö
 - Mainos- ja viestintämateriaaleissa
 - Kuvittamassa tapahtumaa kirjaston tiloissa
 - Osana työpajassa tehtäviä tuotoksia
- Toisen tekemän teoksen käyttöön tarvitaan yleensä lupa
 - Kappaleen valmistaminen ja yleisön saataville saattaminen
 - Siteeraus, kuva toissijaisessa merkityksessä tai muu rajoitussäännös – ei yleensä kyseeseen
 - Kuntien kopiointisopimukset eivät kata tällaista kirjaston toimintaa

OPPILAITOSYHTEISTYÖ

- Pidetään yhdessä opettajan kanssa oppitunti kirjastossa ja luokassa
 - Opetushallituksen sopimus kattaa sopimuksen mukaisen opetuksen, joka
 - toteutetaan opetussuunnitelman mukaisesti opettajan aloitteesta ja johdolla esimerkiksi kirjastolaissa tarkoitettussa yleisessä kirjastossa
 - Eli kun kyse on opetustilanteesta, jossa opettaja läsnä
 - OPH:n sopimus kattaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen
- Kopioston oppilaitosten kopiointiluvalla saa
 - Kopioida opetuksessa käytettäväksi otteita ja kuvia julkaisuista ja verkkosivuilta
 - Voidaan esittää ja jakaa kyseiselle opetusryhmälle
 - Kopioitua materiaalia ei saa julkaista netissä
- Onko aina selvää, milloin opetusta ja milloin kirjaston omaa toimintaa?

YLE AREENAN KÄYTTÖ KIRJASTOISSA

- Kirjastoilla toiveita järjestää kirjaston tiloissa tapahtumia, joissa esitettäisiin ohjelmia Yle Areenasta
 - Yhteisöllinen kisastudio, taitelijavierailijan tai aineistonäyttelyn yhteydessä, osana monimediavinkkausta jne.
- Kyse julkisesta esittämisestä
 - Edellyttää tekijänoikeudenhaltijoiden lupaa
- Kirjastojen Yle-tallenteita koskeva sopimus ei koske Yle Areenasta ohjelmien esittämistä
- Selvitämme mahdollisuutta pilottiin yhdessä Tampereen ja Jyväskylän kirjastojen kanssa
 - Tällä hetkellä vielä keskustelut kesken

SOMEVINKKAUKSET

- Kirjan kansikuvien käyttö kirjavinkkausten yhteydessä, bookfacet, bookstagramit jne.
- Toisen tekemän teoksen käyttöön tarvitaan yleensä lupa
 - Kappaleen valmistaminen ja yleisön saataville saattaminen
 - Täyttyykö siteerauksen edellytykset? Kuvittaminen ei ole lain tarkoittamaa siteeraamista.
 - Onko kyse ns. vapaasta muuntelusta (uuden itsenäisen ja omaperäisen teoksen luomisesta)? Voiko Bookface olla esim. tällainen?
 - Onko kirjan kansikuva Bookstagramissa toissijaisessa merkityksessä?
 - Rajanveto joskus hankalaa, milloin kyse luvanvaraisesta ja milloin lain rajoitussäännöksen sallimasta tilanteesta.
- Kuntien kopiointisopimukset eivät kata tällaista kirjaston toimintaa

KIRJANKANSIKUVAT PALVELUISSA JA TIETOKANNOISSA

- Kirjan kansikuvat liitetään osaksi teostietuetta palvelussa tai tietokannassa
- Kirjan kansikuva on myös tekijänoikeuden suojaama teos
 - Tekijänoikeusneuvoston lausunnon (TN 2003:18) mukaan kirjan kansikuvien esittämiseen kirjaston tietokannassa tarvitaan oikeudenhaltijan lupa
 - Kappaleen valmistaminen ja yleisölle välittäminen
 - Erilaisia sopimuskäytäntöjä, vanhempien teosten osalta ei sovittu mitään
 - Kuntien kopiointisopimukset eivät kata tällaista kirjaston käyttöä
- Kirjojen näkyvyys ja kansikuvien saatavilla olo kaikkien etujen mukaista
 - Tekijänoikeuksien osalta olisi tärkeää, että tilanne olisi selkeä ja luvat hoidettu kaikkien teosten osalta

TULEVAISUUS

- Voisiko olla keskitetty kokonaisratkaisu?
 - Musiikin käyttöluvat hankittu kuntasopimuksilla kaikkeen kunnan toimintaan
- Sopimuslisenssijärjestelmä helpottaa käyttöluvien hankkimista keskitetysti
 - OKM hyväksyy tekijänoikeusjärjestön toimimaan sopimuslisenssijärjestönä tietyllä alalla
 - Sopimuslisenssilupa perustuu neuvotteluihin ja sopimukseen järjestön kanssa
- Mitä lupia Kopiosto voisi neuvotella?
 - Kopiosto toimii sopimuslisenssijärjestönä lehtiaineistojen, pienpainatteiden, valokuvien ja kirjallisiin teoksiin sisältyvien kuvien osalta
 - Lisäksi Kopiosto edustaa av-tekijöitä ja esiintyviä taiteilijoita mm. julkisen esittämisen osalta

YHTEISTYÖ KIRJASTOJEN KANSSA

- Toimitaan yhdessä luovan alan puolesta tekijänoikeuksia kunnioittaen
- Kopiosto kartoittaa yhdessä kirjastojen edustajien kanssa käyttötarpeita
 - Toteutamme pilottihankkeita
 - Tavoitteena kehittää käyttöluvaratkaisuja
- Suunnitteilla tekijänoikeuskoulutuspaketti kirjastoille syksyksi

YHDESSÄ
LUOVAN TYÖN
ASIALLA